

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu **M. S.**, bývajúceho v P., zastúpeného JUDr. Katarínou Leškovou, advokátkou, so sídlom v Prešove, Plzenská 2, proti žalovanej **Rapid life životnej poisťovni, a.s.**, so sídlom v Košiciach, Garbiarska č. 2, zastúpenej JUDr. G. Gulbišom, advokátom, so sídlom v Košiciach, Boženy Nemcovej 22, **o zrušenie rozhodcovského rozsudku**, vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp.zn. 11 C 130/2013, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 11. decembra 2014 sp.zn. 12 Co 21/2014, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalobca má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

1. Okresný súd Prešov rozsudkom zo 6. novembra 2013 č.k. 11 C 130/2013-236 zrušil rozsudky rozhodcovského súdu, ktorý bližšie špecifikoval vo svojom rozhodnutí (ďalej len „označené rozhodcovské rozsudky“) a rozhodol o trovách konania. Konštatoval, že v danom prípade bola uzatvorená poisťná zmluva, ktorú treba považovať za spotrebiteľskú zmluvu (v zmysle § 52 a 53 Občianskeho zákonníka). Návrh zmluvy bol vyhotovený dodávateľkou (žalovanou) na vopred pripravenom tlačive tak, že spotrebiteľ (žalobca) nemal možnosť zmeniť jej obsah. Súčasťou zmluvného dojednaní bola tiež rozhodcovská doložka, podľa ktorej všetky vzájomné spory z poistenia budú prejednávané v rozhodcovskom konaní. Žalobca nebol oboznámený s právnymi účinkami takéhoto dojednaní, ničím si ho nevymienil a nijako nemohol meniť jeho obsah. Rozhodcovská doložka nebola individuálne dojednaná a mala za následok značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Táto doložka je preto podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka neprijateľná (neplatná) zmluvná podmienka. Žalobe, ktorá bola podaná v zákonom určenej

lehote (§ 41 zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní), z týchto dôvodov vyhovel a označené rozhodcovské rozsudky zrušil.

2. Na odvolanie žalovanej Krajský súd v Prešove rozsudkom z 11. decembra 2014 sp.zn. 12 Co 21/2014 napadnutý rozsudok okresného súdu potvrdil ako vecne správny a žalobcovi nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Aj podľa názoru odvolacieho súdu predstavuje neprijateľnú (neplatnú) zmluvnú podmienku dojednanie v spotrebiteľskej zmluve obsiahnuté v štandardnej formulárovej zmluve, ktorá s poukazom na § 53 ods. 2 a § 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka nebola spotrebiteľom individuálne dojednaná (pretože rozhodcovská doložka sa nemôže uzavrieť len s odkazom na všeobecné obchodné podmienky, bez písomnosti ako prejavu vôle medzi účastníkmi) a vyžaduje od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní. Rozhodcovskú doložku si žalobca osobitne nevyjednal a zmluvu mohol len ako celok odmietnuť alebo sa jej podrobiť. Dokazovaním bolo preukázané, že žalobcovi neboli poskytnuté žiadne informácie o dôsledkoch výlučného riešenia sporov v rozhodcovskom konaní v zmysle uzatvorenej rozhodcovskej doložky. Dodal, že rozhodcovské rozsudky vydané rozhodcom bez platnej – písomnej rozhodcovskej zmluvy sú právne neúčinné a účastníkov nezaväzujú. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná dovolanie s tým, že v konaní došlo k procesnej vade uvedenej v § 237 písm. f/ O.s.p. v spojení s § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. a že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Namietala, že postupom odvolacieho súdu jej bolo odopreté právo na zákonného sudcu a v dôsledku toho jej bola odňatá možnosť pred súdom konať. Poukázala na nepredloženie prejudiciálnej otázky ESD k výkladu ustanovenia § 53 ods. 4 písm. r/ Občianskeho zákonníka a na výklad ustanovenie prílohy 1 písmena q/ smernice 93/13/EHS samotným odvolacím súdom. S poukazom na vedenie súdneho konania ex offio a vyšetrovacej zásady uviedla, že účastníci konania neboli oboznámení so závermi, ku ktorým súd dospel a tak bolo porušené právo strán kontradiktórne sa k nim vyjadriť. Toto tvrdenie podporil rozsudkom ESD vo veci C-472/11 a rozšíril dovoláciu námietku o porušenie práva na spravodlivý súdny proces. S odkazom na rozhodnutia Ústavného súdu SR II. ÚS 251/04, III. ÚS 209/04, II. ÚS 410/06, I. ÚS 265/05, IV. ÚS 115/03, III. ÚS 119/03, III. ÚS 209/04 tvrdila, že v odôvodnení rozsudku odvolací súd bližšie nevysvetlil, z akých

skutkových zistení vychádzal a akými úvahami sa riadil pri ich právnom posudzovaní, nevyrovnal sa s jej odvolacími námietkami, ktoré mohli spôsobiť odlišné rozhodnutie v merite veci, jeho rozhodnutie je preto arbitrárne, svojvoľné. Namietala nedostatočne vykonané dokazovanie. Ďalej dovolateľka konštatovala nesprávne zistený skutkový stav, ku ktorému prišli okresný i krajský súd. Súdny nesprávne interpretovali všeobecné poisťné podmienky, osobitné zmluvné dojednania, rozhodcovskú doložku a záznam sprostredkovateľa poistenia o požiadavkách a potrebách klientov. Podľa jej názoru bola rozhodcovská doložka formulovaná tak, že poisťencovi priznávala aj možnosť neprijatť navrhované zmluvné dojednanie. V rámci neprávneho právneho posúdenia uviedla, že súd neaplikoval nesprávnu právnu normu zákon č. 340/2005 Z.z. Z týchto dôvodov navrhla zrušiť rozsudok odvolacieho aj prvostupňového súdu a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Žalobca sa k dovolaniu písomne nevyjadril.

4. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 Civilného sporového poriadku č. 160/2015 Z. z. (ďalej len „CSP“), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, platí, že ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá CSP právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu (žalovaná, ďalej aj ako „dovolateľka“), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP), skúmal, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

6. Dovolací súd listom z 22. apríla 2016 sp.zn. 2 Cdo 737/2015 vrátil spis súdu prvého stupňa ako predčasne predložený s tým, že podľa § 241 ods. 1 veta druhá O.s.p. dovolateľ musí byť zastúpený advokátom, pokiaľ nemá právnické vzdelanie buď sám, alebo jeho zamestnanec (člen), ktorý za neho koná. Toto ustanovenie zakotvuje osobitnú podmienku dovolacieho konania, ktorej nedostatok je odstrániteľný, avšak len za účinnosti dovolateľa; dovolací súd je pritom povinný skúmať (preverovať), či táto podmienka je splnená. V danom prípade bol do spisu (č.l. 285) založená písomnosť, ktorou žalovaná poverila JUDr. J. Š., aby za ňu v tejto veci konal ako jej zamestnanec s právnickým

vzdelaním. Príloha uvedeného poverenia (pracovná zmluva č. 04/2007) ale preukazuje zamestnanecký vzťah JUDr. Š. k žalovanej len do 30. septembra 2007 (viď č.l. 286 spisu). Nepreukazuje teda, že v čase podania dovolania (16. marca 2015) a v začatom dovolacom konaní je JUDr. Š. oprávnený konať za žalovanú. K dovolaniu je pripojený tiež doklad o tom, že JUDr. Š. zložil advokátsku skúšku, podľa všetkého ale nie je advokát (viď www.sak.sk). Navyše, v súdom spise sa na č.l. 48 nachádza plná moc z 11. júna 2013, udelená dovolateľkou advokátovi JUDr. G. G., ktorou ho splnomocnila „*na konanie v prvom stupni, odvolacie konanie aj prípadne dovolacie konanie pred Najvyšším súdom SR.*“ Dovolací súd tak vo svojom pokyne určenom okresnému súdu prikázal, aby súd súčasne vyzval žalovanú na vyjadrenie k plnomocenstvu udelenému JUDr. G..

7. Okresný súd Prešov uznesením zo 4. mája 2016 č.k. 11 C 130/2013-320 žalovanú vyzval, aby v lehote 10 dní preukázala splnenie osobitnej podmienky dovolacieho konania vyplývajúcej z ustanovenia § 241 ods. 1 O.s.p., zároveň ju poučil o následkoch nerešpektovania tejto výzvy. Zo spisu vyplýva, že žalovaná, ktorá uvedenú výzvu a poučenie prevzala 13. mája 2016, na tento úkon súdu nereagovala. Dňa 26. mája 2016 (č.l. 322 spisu) bolo súdu prvej inštancie doručené späťvzatie dovolania podpísané JUDr. Š..

8. Dovolací súd v súvislosti s doručeným späťvzatím dovolania podpísaným JUDr. Š. uvádza, že toto akceptovať nemohol vzhľadom na nepreukázanie podmienky kvalifikovaného právneho zastúpenia JUDr. Š. v dovolacom konaní (viď vyššie hore bod 6 a 7), preto ním podpísané späťvzatie dovolania nemôže vyvolať právne účinky zastavenia dovolacieho konania v zmysle § 446 CSP. Vzhľadom na nedôsledné splnenie pokynu dovolacieho súdu súdom prvej inštancie dovolací súd sám vyzval JUDr. G. na vyjadrenie sa k plnomocenstvu, resp. parafovaniu dovolania podaného žalovanou. V podaní doručenom najvyššiemu súdu elektronickými prostriedkami 9. augusta 2016 (poštou 11. augusta 2016) JUDr. G. uviedol, že súhlasí s dovolaním podaným žalovanou.

9. Podľa § 452 ods. 1 CSP ak dovolací súd rozhoduje o dovolaní v obdobnej veci, ktorá už bola aspoň v piatich prípadoch predmetom konania pred dovolacím súdom na základe skoršieho dovolania podaného tým istým dovolateľom, môže v odôvodnení svojho rozhodnutia poukázať už len na svoje skoršie rozhodnutia a ak sa v celom rozsahu stotožňuje s ich odôvodnením, ďalšie dôvody už neuvádzať.

10. V danom prípade ide o dovolanie podané v obdobnej veci, aká už bola v počte väčšom ako päť predmetom konania pred dovolacím súdom na základe skoršieho dovolania tej istej dovolateľky – vid' konania vedené na najvyššom súde pod sp.zn. 5 Cdo 460/2014, 3 Cdo 102/2014, 3 Cdo 260/2014, 3 Cdo 332/2014, 3 Cdo 368/2014, 3 Cdo 474/2014, 3 Cdo 99/2015, 3 Cdo 224/2015, 3 Cdo 265/2015). Dovolací súd sa s odôvodneniami rozhodnutí, ktoré boli vydané v týchto konaniach, v celom rozsahu stotožňuje, poukazuje na ne a ďalšie dôvody už neuvádza.

11. Z dôvodov vyššie uvedených Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalovanej v súlade s § 447 písm. c/ CSP odmietol ako procesne neprípustné.

12. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd v zmysle § 451 ods. 3 veta druhá CSP neodôvodňuje. O výške náhrady trov konania žalobcu rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

13. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e: Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. augusta 2016

JUDr. Viera Petříková, v.r.
predsedníčka senátu

JUDr. Mária Trubanová, PhD., v.r.
členka senátu

JUDr. Jozef Kolcun, v.r.
člen senátu

Za správnosť vyhotovenia: Dagmar Falbová